

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XXIX. Quibus in casibus ille ex cujus pecunia creditor anterior dimittitur, succedat in jus creditoris dimissi; sive solutio fiat à secundo creditore, sive ab emptore, sive pactum subrogationis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

qui textus loquitur in difficilioribus terminis, nempe quando creditor, non per solennem subhastationem, sed per viam impetrationis domini bona sui debitoris sibi adjudicari, & in solutum dari obtinet: quo casu licet Rota Romana, in decisionibus superius allegatis, inclinet ad illam sententiam, ut aestimatio adjudicationem præcedere debeat, veluti in d. decis. 109. num. 7. & seqq. apud Polth. in tract. de manutent. † tamen fuit novissimè decisum in Senatu Neapolitano, nec in casu adjudicationis per viam impetrationis domini, & dationis in solutum, necessarium esse quod præcedat aestimatio: revocataque fuit sententia quæ contra hanc opinionem lata fuerat, dum pars gravata ad Senatum per viam restitutionis in integrum recurrisset: teste Sanfelicio decis. 118. part. 1.

Concludendum ergo est, aestimationis præcedentis defectum, non reddere nullam subhastationem, quanvis bona sub hasta posita ipsimet creditori, vel soli offerenti, vel in concursu aliarum obligationum plus & ultimo offerenti, liberata fuerint: & talem styllum ego vidi observari in Comitatu Venassino.

Idque potissimum locum habet, quando lapsus est tempus quadraginta dierum, aut aliud quod secundum consuetudines locorum datur debitori, ad redimenda bona liberata.

CAPVT XXIX.

Quibus in casibus ille, ex cujus pecunia creditor anterior dimissus est, succedat in jus creditoris dimissi; siue solutio fiat à secundo creditore, siue ab emptore, siue pactum subrogationis intervenerit, siue non; & siue cessio facta fuerit iurium, siue non: & alii plures casus subrogationis, & subingressionis in locum hypothecarum creditoris dimissi, explicantur.

SVMMARIVM.

- 1 Creditor posterior intentans remedium juris offerendi, & solvens anteriori creditori, in illius locum succedit, etiam absque cessione iurium.
- 2 Ius offerendi ad effectum succedendi in ius anterioris creditoris, non competit creditori chi-rographario, aut alteri hypothecam non habenti.
- 3 Extraneus si pro debitore, nomine illius solverit, & tanquam gestor negotiorum debitoris, non succedit in ius creditoris, cui solutum est: secus si proprio nomine, & ad propriam utilitatem, & animo sibi acquirendi solvat.
- 4 Extraneus simpliciter solvens pro alio, censetur nomine illius, & tanquam eius negotiorum gestor solvisse.
- 5 Tertius pignoris possessor solvens utitur iure exceptionis adversus creditores posteriores, si anterioribus solverit, etiam nullà obrenta iurium cessione.
- 6 Quando ipse debitor solvit de pecuniis propriis, non est de subingessione querendum.

- 7 Emptor solvens de pretio rei emptæ, non potest obtinere cessionem iurium a creditore.
- 8 Limita nisi præcesserit conventio de cedendis iuribus, & succedendo in locum creditoris dimissi, tunc enim cessio erit valida.
- 9 Item limita, si emptor nolit agere contra alios, sed dumtaxat se defendere adversus creditores, tunc non est opus cessione iurium.
- 10 Si solutio fiat per ipsum debitorem de pecuniis tertiis, iste tertius non succedit in ius creditoris sine cessione; aut nisi adsit pactum subrogationis, & pecunia in effectu in solutionem anterioris debiti convertatur, & hoc notificatum fuerit creditori.
- 11 Creditor si velit, potest in actu solutionis contradicere subrogationi præsentæ per eum, de cuius pecuniis sit solutio.
- 12 Subrogatio in ius anterioris sine pacto expresso, & scientia creditoris inducitur, siue voluntaria, siue necessaria fiat solutio in casibus in quibus creditor potest cogi ad cedendum iura sua.
- 13 Facta cessio iurium non potest induci, nisi scilicet habeat fundamentum aliquod reale.
- 14 Fictio non potest inducere consensum in ignorante, veluti in furioso, & similibus.
- 15 Textus in l. pater filium 36. ff. de legat. 2. & in l. si pupillorum, §. fin. ff. de reb. eorum qui sub tut. non tangunt materiam subingressionis.
- 16 Subrogatio in ius alterius potest esse valida quoad vendentem, sed non in præiudicium tertii, nisi requisita concurrant.
- 17 Subrogatio in ius alterius creditoris potest continere quoad actiones personales, vel quoad hypothecam, vel tantum quoad ius excipiendi.
- 18 In actione personali non est opus cessione iurium.
- 19 Aliud est emptorem esse securum, aliud succedere in ius hypothecarum.
- 20 Textus in d. l. pater filium, & dict. l. si pupillorum, solum respiciunt securitatem emptoris, non subrogationem ad fines agendi.
- 21 Aliud est creditorem secundumolvere, aliud tertium penitus extraneum, ad effectum succedendi in ius hypothecarum.
- 22 Versio pecuniarum probatur coniecturis.
- 23 Diversitas specierum moneta non nocet omnino probationi versionis pecuniarum in causam promissam.

Qui mille aureos ab alio sub annuo censu ea conditione receperat, ut pecunia hæc in unius, & anterioribus ejus creditoribus solutionem converteretur, & dans pecunias in iure & hypothecis illius creditoris subrogatus esset, solvit quidem suo creditori, prout promiserat; sed dixit se de propriis pecuniisolvere; nec de subrogatione quidquam dixit, minusque cessionem iurium danti pecunias fieri procuravit; quin potius sibi ipsi iura dicti creditoris cedi fecit, ut contra alios indemnitate, consequi posset. Qui pecunias ad censum dederat in concursu creditorum, cæteris præferri volebat tanquam succedens in ius anterioris illius creditoris dimissi. Contra verò, posteriores creditores, illum à sua prætentione repellendum dicebant, quod nec cessionem iurium obtinisset, nec solutio de eius pecuniis facta diceretur, nec aliæ requisita intervenissent sine quibus solvens in ius creditoris dimissi succedere non potest. Res fuit in iudiciū deducta, & acriter disputata;

putatas; sed tamen posteriores creditores obtinuerunt: & is qui pecunias dederat ad censum, non juxta ordinem hypothecarum creditoris dimissi, sed juxta sui contractus censualis tempus, & gradum, & sic post alios collocatus fuit.

Pro cuius rei explicatione, cum materiam difficilem & subtilem contineat, ut omnis tollatur ambiguitas & confusio, procedemus per sequentes conclusiones, juxta casuum varietatem.

Prima Conclusio. Quando creditor habens posteriorem hypothecam, intonat remedium juris offerendi contra anteriorem creditorem, & illius creditum solvit, aut in casum recusationis legitime deponit; is qui sic solvit vel deponit, succedit in jus & locum anterioris illius creditoris, etiam absque ulla cessione iurium, aut aliqua conventionem de succedendo in jus ipsius; idque ex potestate legis, absque alio ministerio, vel facto creditoris anterioris: ut dicunt, Salic. & alij in l. 1. Cod. de his qui in prior. cred. loc. succed. Bart. in l. 1. Cod. qui prior in pign. hab. & hoc bene & utiliter explicat Negusant. 3. memb. 5. partis, de pignor. p. 1. num. 10.

2 Dixi posteriorem habens hypothecam. Quia hoc jus offerendi non competit creditori chirographario, aut alteri qui hypothecam non habet: hic enim licet tanquam quilibet extraneus possit pro debitore solvere, ut notavit Pacific. de Saluvian. interdict. inspect. 5. cap. unic. numero 13. Non tamen ex tali solutione consequitur successionem & subrogationem in jus & hypothecas ejus cui fit solutio, nisi volente ipso creditore qui recipit solutionem, vel nisi creditor iste chirographarius possideret; quo casu non tanquam creditor, sed uti possessor consideratur. Negusant. de pignor. 3. membr. 5. partis par. 1. n. 6. Mantio. de tacit. convent. lib. 1. tit. 2. n. 26. Intelligendo juxta declarationes quas affert Morot. in tract. de jur. offerend. num. 41. & seqq.

3 Secunda Conclusio. Si solutio crediti fiat ab extraneo, nomine debitoris, veluti si extraneus tanquam negotiorum gestor debitoris, aut alijs ejusdem nomine creditorem anteriorem dimittat, non succedit in jus & locum creditoris quem dimisit; sed sola illi remanet actio personalis negotiorum gestorum adversus debitorem, cujus nomine solutio facta fuit, nisi iurium cessionem obtinuerit à creditore.

Si vero extraneus ipse proprio nomine solverit, nempe emendo creditum, seu nomen alterius ad sui utilitatem; tunc succedit in jus creditoris, cujus nomen emit absque alia iurium cessione.

Hæc distinctio habetur apud Bart. in l. aristo. n. 2. ff. qua res pign. oblig. poss. Negusant. de pignor. dict. p. 5. memb. 3. n. 42. in princ. & in versic. limitatur. Mantio. de tacit. convent. lib. 1. tit. 2. n. 14. Gratian. discept. forens. cap. 117. n. 17.

4 Sed si simpliciter solutio fiat per istum extraneum, non exprimendo utrum nomine proprio, aut nomine debitoris solvat, & sic in dubio præsumitur solutionem fuisse factam nomine debitoris ab ipso solvente, tanquam negotiorum gestore, l. solvendo. ff. de negot. gest. Rip. in l. si ventri, §. fin. numero 1. ff. de privileg. cred. Surd. consilio 183. numero 17. in fin.

5 Tertia Conclusio. Quando iste extraneus solvens possidet pignus, potest se tueri adversus creditores posteriores in vim solutionis factæ anteriori; non quidem jure actionis, sed jure exceptionis, si ab illis conveniatur: etiam si jura & actiones sibi cedi non curaverit; cum cessio iurium non sit necessaria ad excipiendum. Ioan. Bapt. Cost. de facti scient. centur. 2. dist. 73. num. 8. Thesaur. lun. lib. 2. quæst. forens. 30.

n. 1. Gratian. discept. forens. 169. Vincent. de Franch. decif. 134. Cancr. par. 2. cap. 6. num. 44. versic. item limitata, & ita decifum testatur Gratian. decif. 66. num. 8. & sequentibus. Mantio. de tacit. convent. lib. 1. tit. 2. per totum, & decif. 69. numero 3. Burat. decif. 485. num. 6.

Quarta Conclusio. Quando ipsemet debitor solvit de pecuniis propriis, non est querendum de subingressione, & successione in jus creditoris, cui fuit facta solutio; cum debitor proprium extinguit debitum: ergo extincto debito extinguitur etiam hypotheca. Gloss. in l. 1. Cod. de his qui in priorum credit. loc. succed. & in dist. l. aristo. Seraph. decif. 485. n. 1. Rot. decif. 294. n. 15. p. 1. recent.

Idem dicendum est, quando emptor solvit de pretio rei emptæ creditoribus anterioribus venditoris; tunc enim quamvis cessionem iurium à creditore cui solutum est obtinuerit; cessio tamen illa non potest illi suffragari; cum non solvat de pecuniis propriis, sed de pecuniis venditoris, nempe de pretio quod spectat ad venditorem: unde succedit regula præsentis conclusionis, quod cum debitor ipse solvere videatur, debitum fuit extinctum: & per consequens non est de subingressione tractandum. Ludovif. decif. 68. n. 5. & decif. 75. n. 3. Addent. ad Burat. decif. 420. n. 7.

Fallit si in instrumento venditionis fuerit conventum, quod solvens succedat in jus & hypothecas anterioris creditoris, & quod sibi fiat cessio iurium: hoc enim casu valida est cessio facta emptori, quamvis solvat de pretio: tunc enim ad utilitatem propriam, & ut sibi ius acquirat, soluisse videtur, & quasi nomen emptoris acquisivisse: & ita concludit Addent. ad Burat. dist. decif. 420. num. 8. allegans ad hoc Rotæ Romanæ decisionem.

Item fallit, si iste emptor velit uti iuribus anteriorum creditorum per viam exceptionis, & retentionis; cum hoc casu non esse necessariam iurium cessionem superius ostenderimus: & ita quoque concludunt Addent. ad Burat. dist. decif. 420. n. 9.

Quinta Conclusio. Si solutio fiat per ipsum debitorem, de pecuniis tamen tertii tradentis, & mutuantis etiam ea lege & pacto convento, quod pecuniæ impenderentur in solutionem istius creditoris anterioris; ex hoc tamen solo, is qui pecunias dedit non succedit in jus, locum & hypothecas creditoris dimissi, sed sequentia copulativè intervenire debent, ut fiat hæc subrogatio. Primum quod interveniat pactum de succedendo in jus & hypothecas creditoris, cui solvitur; per quod pactum oritur quædam tacita cessio iurium creditoris dimissi. Secundò, quod pecuniæ capiantur ea lege, ut primo illi creditori tradantur. Tertio, quod in effectu subsequatur solutio, & traditio pecuniarum eidem creditori. Cod. Fabr. lib. 8. tit. 9. defin. 3. Afm. de execut. §. 9. cap. 55. num. 4.

Quartum additur, ut notificatum fuerit creditori dimisso, pecuniam hoc pacto appositam fuisse debitori traditam, & sub eodem pacto numeratam creditori; aliàs si ei nihil dicatur, non censetur creditor huic pacto consentire, nec solvens succedit in eius locum, ut bene declarat Salicet. in d. l. aristo. num. 3. versic. quod satis puro. Rot. decif. 319. 320. 393. (quæ est omnium ultima) n. 5. & 7. part. 4. divers. Gratian. discept. forens. c. 670. num. 10. Scacc. de commerc. §. 2. gloss. 5. n. 416. Addent. ad Burat. dist. decif. 420. num. 5. versic. verum hoc habet locum. Giurb. decisione 87. numero 5. ubi dicit hoc habere locum propter voluntatem creditoris, qui solutionem recipiens pacto consentit: scientia autem creditoris satis probata censetur, si in actu receptionis pecuniarum de pacto inito cum debitore super subrogatione hypothecarum, mentio fiat

11 fiat. Anton. de Amat. *resolut.* 7. numero 27. in fin. † Itaque creditor cui fit solutio, potest, si velit, contradicere huic subrogationi hypothecarum, cum non teneatur illas cedere extraneo solventi. Camil. de Medic. *consil.* 165. numero 28. 29. & 34. per text. in l. nulla, *Cod. de solut.* quamvis contrarium teneat Ferdinand. Arias de Mesa lib. 1. *variar. resolut.* cap. 2. num. 5.

12 Verum circa prædictam conclusionem, plures aliàs à quodam erudito viro, excitatæ fuere difficultates; & in primis fuit oppositum prædicta vera esse, si agatur de causa voluntaria; secus si de causa necessaria, veluti pro dissolvendo ære alieno; tunc enim ratione necessitatis dimissionis, seu præcisæ solutionis debiti antiquioris, videtur non esse necessariam cessionem iurium expressam, neque tacitam; quia licitum videtur debitori subrogare illum, qui pecunias tradidit in locum eius cui solvitur: de quo est textus expressus in l. pater filium 36. in princ. ff. de legat. 3. & in l. si pupillorum, §. final. ff. de reb. eorum qui sub tutel. sunt, & ad hoc allegatur etiam auctoritas Baldi in l. sancimus ult. §. etsi præfatam, num. 7. *Cod. de iur. deliber.* & Gabriel *consil.* 118. num. 5. volum. 1. Molin. de primog. lib. 1. cap. 10. num. 26. *versic. sed quamvis*, Peregr. de fideicom. art. 40. num. 31. Gaspar Roderic. de annuis reddit. lib. 2. quæst. 16. num. 50. & sequentibus: quibus addo eundem Roderic. lib. 1. q. 14. num. 20. & 21. quem sequitur Antonin. de Amato d. *resol.* 7. num. 16. Ferdinand. Arias de Mesa lib. 1. *variar. resolut.* cap. 2. num. 5. & pro confirmatione huius sententiæ citantur Balduin. in l. fin. §. etsi præfatam, *Cod. de iur. deliber.* num. 7. Molin. de primog. lib. 1. cap. 10. num. 25. Peregrin. de fideicom. artic. 40. numero 31. Iacob. de Ardizon. de feud. cap. 116. *versic. sed pone*. Moneta de commutat. ult. volunt. cap. 9. numero 131. Ioan. Blanch. in epitom. feud. lib. 2. tit. quib. mod. & in quib. casib. feud. amittatur. Fular. de substitut. quæst. 541. numero 11. & 21. Afflic. in titul. de prohib. feud. alienat. per Federic. numero 18. Marant. de multiplic. alienat. prohib. num. 298. Paris de Put. de feud. reintegrat. cap. 253. num. 10. Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. quæst. 32. n. 1. *versic. & sic videtur*, P. Molin. de iustit. & iur. quæst. 642.

Ex quibus apparet, hanc quæstionem esse subtilem, & difficilem; sed ego, salvo cujuscunque melius sentientis iudicio, existimo adhibendam esse verissimam, ut arbitror, distinctionem, & duos casus esse considerandos. Primus est quando tertius, de cuius pecunia solvitur, cogere potest creditorem ut sibi iura cedat, etiam invitum: & hoc casu dico, quod etiam si ipse creditor ignoraret pactum subrogationis initum inter debitorem, & eum qui pecunias tradidit, subrogatio inducitur potestate legis, non solum quoad actionem personalem, sed etiam quoad hypothecariam: quia tunc lex operatur secundum suam intentionem, & potestate legis fit subrogatio in ius creditoris dimissi, illo etiam ignorante: quia quod potest fieri illo invito, multò magis illo ignorante, l. qui potest 26. ff. de reg. iur. quo argumento utitur Faber in *Cod. lib. 8. tit. 9. de fin. 4. in gloss. n. 12*.

23 Secundus casus est, quando creditor invitus tertio illi iura sua cedere cogi non potest; & hoc casu non video quomodo potestate legis inducatur ficta cessio contra voluntatem creditoris, ut cogatur invitus & ignorans pati subrogationem, ad quam non nisi sciens & volens adstringi potest: † Cum fictio in tacito consensu fundata, non possit fingere consensum in ignorante, absque aliquo fundamento consensus à parte rei; nec unquam admittatur fictio, contra ipsam legis dispositionem, quæ invito creditore ces-

sionem non admittit: ex traditis per Giurb. *decis.* 85. num. 4. unde non potest fingi consensus in ignorante, sicut de consensu furiosi dicit Barbof. in l. 2. §. fin. num. 23. ff. *solut. matrim.* *Cod. de retroract. regul. 4. ad cap. 2. num. 1.* cum tamen præcipuum contrariæ opinionis fundamentum in ficto consensu consistere videatur. Et supradicta resolutio est de mente Camil. de Medic. *conf.* 165. num. 28. & seqq. Giurb. *decis.* 87. num. 5.

Neque adversantur pro majori parte DD. in contrarium citati: quia vel non loquuntur de subrogatione in actione hypothecaria, sed tantum in personali: vel non loquuntur de iure agendi, sed de iure excipiendi: quo casu non est necessaria cessio, ut diximus n. 9. vel loquuntur in terminis aliarum conclusionum superius adductarum.

Bald. in l. final. §. & si præfatam, num. 7. *Cod. de iur. deliber.* loquitur de exceptione, non de actione, nempe de emptore convento per creditores: juxta tradita supra, n. 9.

Molin. de primog. non loquitur de creditoribus, sed tantum de substitutis, quorum non interest habere hanc vel alium creditorem.

Peregrinus verò & Iacob. de Ardizon & Monet. & Ioan. Blanch. loquuntur dumtaxat de validitate alienationis, sed non tractant de præjudicio creditorum.

Idem dicendum est de Fular. *dict.* q. 541. n. 11. qui non agit de præjudicio creditorum.

Cum verò n. 21. dicit solventem poni in loco cum creditore cui solvitur, non obstat nostræ conclusioni: quia potest poni in eius locum quoad actiones personales, etiam cum privilegio ipsius actionis personalis: ut dicit Surd. *conf.* 444. ferè per totum: vel procedere potest, ad hoc ut emptor per viam exceptionis repellat creditorem agentem, ut sæpe diximus: sed nihil ibi dicitur de tertio, de cuius pecunia solutio facta est, subrogando in ius hypothecæ sine cessione, aut consensu creditoris, cui solvitur est.

Eadem responsio datur ad Afflic. Marant. & Patid. de Put. supra citatos: quia non loquuntur in nostris terminis, nec de tertio pecunias dante, ad hoc ut succedat in præjudicium aliorum creditorum, per viam actionis in hypothecaria.

Marin. Freccia in loco supra citato, se refert ad l. Aristo. ff. *qua res pig. oblig. poss.* & numero 2. *versic. nec refert*, loquitur in terminis cessionis iurium; non autem tacite subrogationis, invito, vel ignorante creditore dimisso faciendæ.

P. Molin. *dict.* q. 642. solum agit de validitate alienationis, & solum mutanti, seu illi tertio, de cuius pecunia solutio facta est, dat actionem negotiorum gestorum; nisi obrinuerit cessionem iurium, atque ita potius pro nostra sententia allegandus erat.

De Doctoribus Gallis, non est in hac quæstione curandum: quia propter ordinationem Regiam latam an. 1609. subrogatio in hypothecas ipso iure fit in favorem eius, ex cuius pecunia solvitur, etiam absque cessione iurium: ut testatur Mornac. ad l. potior 11. §. si paratus, ff. *qui potior. in pign. habeantur*.

Et præterea diximus dicta iura in contrarium allegata, esse extra casum nostrum: quia materia d. l. pater filium, & d. l. si pupillorum, non respiciunt casum subingressionis in ius & hypothecas creditoris, ut bene advertunt Adde. ad Molin. de primog. d. lib. 1. cap. 10. n. 26. Ubi propterea dicitur, ad effectum subingressionis, debere illa concurrere quæ requiruntur per Gloss. in d. l. Aristo.

Sed tamen pro majori dictarum legum intelligentia, notandum est primò, quod in dictis iuribus agitur dumtaxat de validitate alienationis, quæ facta fuit sine

sine decreto in bonis minorum, vel contra testatoris prohibitionē in bonis fideicommissis suppositis, quæ propterea erat invalida, utpote facta contra expressā legis vel hominis prohibitionē, sed tamen ibi dicitur talem alienationem sustineri, cum pretiū fuerit cōversum in utilitatem minoris, vel fideicommissi, & ille qui emit, sit subrogatus quoad minorem, & quoad substitutos respectivē in locum creditoris, cui solutum est.

Sed in dictis iuribus nulla sit mentio aliorum creditorum, neque subrogationis concedendæ in præjudicium tertii non intervenientis, vel actum illum ignorantis: nam cum de tertii creditoris præjudicio agitur ad fines subingressionis, tali casu vel cessio intervenire debet, vel requisita à Gloss. in d.l. Aristo, ut nominatim dicit Barbof. in l. post dotem 41. num. 65. ff. solut. matr.

17 Præterea, quod dicitur, solventem succedere in locum illius cui solutio facta fuit, tribus modis intelligi potest: Primò, quod succedat & subrogetur in actione personali competente creditori dimisso. Secundò, quod succedat in actione hypothecaria. Tertio, quod succedat quoad jus excipiendi, seu retinendi.

18 In actione personali succeditur successione, sicuti & in iure excipiendi, quod emptori possidenti datur; sed in hypothecaria concurrere debent requisita, de quibus suprà actum est; & de qua actione hypothecaria nulla sit mentio in dict. l. pariter filium, nec in dict. l. si pupillorum, & hos tres casus bene distinguit Gratian. discept. forens. cap. 269. num. 1. & multis sequentibus.

19 Hoc igitur volunt dictæ leges, e mentem bona alienari prohibita pro dissolvendo ære alieno necessario, securum esse, neque ratione prohibitionis alienationis molestari posse, si pretium impenderit in solutionem creditoris minoris, vel respectivē hereditatis vinculo fideicommissi suppositæ; & se posse tueri si conveniatur, juxta text. in l. cum prior. ff. de distract. pignor. dummodò constet illam, eandemque pecuniam, exsolutam fuisse illi creditori, ut probavimus suprà, in 3. conclus. n. 5. Et ideo dispositio dictorum jurium loquentium de emptore, non est trahenda ad extraneum, qui non possidet, nec excipit; sed agit contra alios creditores posteriores.

20 Præmissa verò confirmantur ex verbis d.l. pater filium, ubi solum disputatur, utrum emptio fuerit valida, vel utrum pignus rectè contractum fuerit super re prohibita alienari; in illis verbis: Pignus rectè contractum est. Item dum dicitur: An emptores bene emerint. Quæ verba ibi explicat Alberic. bene emerint, id est securi, & ab eis non possit revocari: & sic patet quod ibi agebatur dumtaxat de securitate emptoris factæ contra prohibitionem testatoris, non autem de prelacione inter creditores: & probatur ex traditis Odd. in tract. de prohib. alienat. q. 3. n. 50. Immo Gloss. in d.l. pater filium, in verb. rectè contractum, dicit secundum qui soluit, esse loco primi cui soluitur, referendo se ad text. in l. 1. & 2. Cod. de his qui in priorum creditor. locum succed. quasi velit textum illum quoad subingressionem intelligendum, & explicandum esse, ut procedat suppositis habilibus, juxta d.l. 1. & 2. eademque ratione in d.l. pupillorum, si. fin. dicitur jus prioris creditoris ad sequentē trahite, quod Gloss. ibid. in verb. in prioris, intelligit juxta text. in d.l. 1. & 2. sicuti & Bald. in d.l. si pupillorum, §. obligaverit, finali, & Cumanus ibid. declarat rextum illum locum habere, non per viam actionis, sed per viam exceptionis, nisi quando agitur de secundo creditore, qui succedit ipso jure virtute legis in locum anterioris, cui soluit, absque ulla jurium cessione: sicut explicatum est superius in 1. concl. num. 1. † Sed hic nos agimus

Tom. I. Pars II.

de debitore solvente de pecuniis extranei; qui casus longè diversus est. Quare dictum text. ita intelligit Barbof. d.l. post dotem 41. num. 61. ut quando non agitur de secundo creditore hypothecario, sed de debitore solvente de pecuniis extranei, ad hoc ut locus sit subingressioni, debeant concurrere omnia requisita per Gloss. in d.l. Aristo.

Hoc ultimo loco adnotandum duxi, quod dum agitur de illo requisito, utrum eadem pecuniæ datæ debitori fuerint conversæ in solutionem crediti, pro quo datæ fuerunt, admittuntur probationes conjecturales, veluti ex vicinitate actuum, & similes de quibus Gratian. discept. forens. c. 897. per tot.

Notandum etiam est, quod licet identitas specierum monetæ multum prosit ad arguendam implicationem, & conversionem illarum pecuniarum in causam, pro qua datæ fuerunt; & in satisfactionem illius creditoris, cui solutum est; tamen nec diversitas specierum monetæ nocebit danti pecunias, si aliæ concurrant conjecturæ conversionis; cum sæpe occurrat ut quis unam monetam, à mutante acceptam, convertat in alias species monetæ, veluti propter lucrum cambii, aut propter aliquam aliam causam; & tamen eadem sit moneta per subrogationem: ut in istis terminis docet Cyriac. Niger controvers. 415. num. 63. juxta decis. Rotæ post tract. Censui de censib. decisione 218.

In casu proposito fuit lata sententia, per quam fuit declaratum; illum, qui pecunias debitori tradiderat, sub pacto solvendi anteriori creditori cum subrogatione in jus & hypothecas illius, non succedere in dictis hypothecis, sed juxta ordinem sui contractus, non autem creditoris dimissi collocandum, & graduandū esse; quia pactum subrogationis non devenerat ad notitiam creditoris. A qua sententia cum fuisset appellatum; tamen iste tradens pecunias modico accepto transiit. Et aliàs quaestio ipsa subrogationis fuit acerrimè disputata in præsentī Civitate, tandemque in Curia Sancti Petri fuit judicatum contra subrogationem die 31. Julii 1631. in causa discussionis bonorum Iacobi Romani contra D. Bezard.

CAPVT XXX.

Verum mulier possit alienare bona super quibus, marito ad inopiam vergente, dos consignata fuit: Et utrum talis alienatio juramenti vinculo confirmetur. Quid si lis nondum fuerit super consignatione dotis preparata; & quibus remediis alienatio hujusmodi valida reddi queat.

S V M M A R I V M.

- 1 Quando mulier fuit assecurata super bonis mariti, non potest illa vendere.
- 2 Renunciatio alimentorum qua sequeretur per alienationem bonorum, super quibus mulier fuit consignata, non valet in præjudicium mariti & liberorum, qui ex illis bonis alimenta consequi debent.
- 3 Alienatio bonorum super quibus uxor consignata est, adeo nulla est, ut nec juramento confirmetur.
- 4 Juramentum nihil operatur in iis, qua non pendunt à potestate jurantis.

F 5 Domi